

Geografia miesta

opis fotografií ako integrácia geografických poznatkov

Ciele:

- Žiaci interpretujú geografickú charakteristiku miest pomocou ich fotografií
- Žiaci integrujú svoje doterajšie poznatky z geografie
- Rozvoj schopnosti žiakov pracovať s obrazovým materiálom a myslieť geograficky

Pomôcky: fotografie (príloha č.1), názvy miest (príloha č.2), pomocný hárok (príloha č.3), prázdny papier, písacie potreby a školský atlas - pre každú skupinu, notebook a projektor

Motivácia:

Medzi kľúčovými kompetenciami, ktoré sa majú u žiakov v rámci geografie rozvíjať uvádzajú metodické pokyny pre inovovaný ŠVP aj porozumenie a rozvíjanie čítania a interpretácie fotografií. Zároveň sa kladie dôraz na rozvoj komunikácie v podobe adekvátneho ústneho a písomného prejavu s využitím odbornej terminológie. Práca s fotografiami by preto mala byť integrálnou súčasťou geografického vzdelávania. Vhodne zvolené fotografie motivujú žiakov hlbšie premýšľať, spoznávať svet v jeho rozmanitosti a myslieť geograficky – integrovať ich geografické poznatky do zmysluplných a argumentami podložených záverov.

Aktivita nájde najväčšie uplatnenie v závere 5. ročníka geografie, kde posluží na prehĺbenie a systematizáciu nadobudnutých poznatkov z celého školského roka. Je možné ju však zaradiť aj v iných ročníkoch a témach.

Postup:

1. Pred začiatkom aktivity rozdeľte žiakov do troj – až štvorčlenných skupín (závisí od počtu žiakov v triede). Dostatočne veľké pracovisko pre každú skupinu môžete vytvoriť spojením dvoch lavíc.
2. Do každej skupiny rozdajte osem vopred vytlačených a nastrihaných fotografií (príloha č.1). Žiaci ich majú za úlohu pozorne preštudovať a pokúsiť sa určiť (pomenovať) odkiaľ pochádzajú (klimatická oblasť, svetadiel, štát, typ krajiny...). Zároveň ich vyzvite, aby fotografie roztriedili do dvoch kategórií. Výber kritéria nechajte na nich. Na ktorom z uvedených miest by žili najradšej, kde by, naopak, žiť vôbec nechceli? Prečo?
3. Požiadajte skupiny, aby prezentovali svoje riešenia a krátko o nich diskutujte. Aké kritériá na kategorizáciu fotografií skupiny zvolili? Dali by sa vymyslieť aj iné? Ak áno, aké?

4. Každé skupine rozdajte nastrihané kartičky s názvami miest (príloha č.2), pomocou ktorých sa žiaci dozvedia skutočnú identitu (lokalitu) fotografií. Úlohou žiakov je vytvoriť správne dvojice názov miesta + fotografia a zároveň ich lokalizovať pomocou školského atlasu.
5. Vybrané skupiny prezentujú svoje riešenia, ostatné si ich kontrolujú. Pôvod ktorých fotografií žiakov prekvapil najviac a ktoré fotografie dokázali lokalizovať relatívne presne už v úlohe č.2?
6. Žiakov informujte, že sa na fotografie pozerú bližšie pozornými očami geografov. Úlohou skupín je vybrať si dve ľubovoľné fotografie (alebo ich každej skupine určte vy, čím sa zabezpečí, že všetky budú spracované) a geograficky ich interpretovať.
7. Pre vybrané fotografie žiaci najskôr heslovite vyplnia hárok, ktorý si odkreslia na prázdny papier z prílohy č.3. Táto pomôcka im následne poslúži pri tvorbe slovného (geografického) opisu miest na fotografiách. V texte píše žiaci celé vety s logickou štruktúrou, následnosťou a s využitím doteraz osvojenej odbornej terminológie (*oáza, duna, fjord, tajga, sídlo, slum a pod.*). Žiakov upozornite, že pri niektorých fotografiách nie je možné (ani potrebné) opísať všetky geografické charakteristiky (*povrch, vegetácia, osídlenie a pod.*)
8. Skupiny prezentujú svoju prácu a čítajú geografické opisy nimi vybraných lokalít (fotografií). Svoje tvrdenia zdôvodňujú a poukazujú na časti fotografie, ktoré ich potvrdzujú. Opisované fotografie premietnite cez projektor (*súbor vo formáte .ppt*), aby boli dobre viditeľné pre prezentujúcich aj ostatných žiakov. Spolu so žiakmi rozviňte diskusiu o argumentačnej kvalite, faktickej správnosti a úrovni použitej geografickej terminológie v prezentovaných opisoch. Čo by sa dalo opísať podrobnejšie, inak, lepšie?
9. Z fotografií a ich opisov vytvorte v triede výstavu (geografickú galériu), ku ktorej sa môžu žiaci vracaať aj po skončení vyučovacej hodiny.
10. Na záver môžete žiakom spomenúť (prípadne aj ukázať) geografické online hry, ktoré využívajú režim *Google Street View*. Dokážu žiaci odhadnúť, kde vo svete sa v hre nachádzajú? Pomôže im k tomu práve geografické myslenie a čítanie detailov v krajine – aká je vegetácia, povrch, architektúra, kvalita ciest a pod. Opis hier nájdete v článku na www.lepsiageografia.sk/hry-s-google-street-view.html.

Zdroje použitých fotografií:

1) <https://pixabay.com/sk/taliansko-dolomity-hory-s%C3%BCdtirol-1648606/>

2) https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Rocinha_favela_December_2010.jpg

3) https://commons.wikimedia.org/wiki/File:1_hongkong_panorama_victoria_peak_2011.JPG

4) https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Jurty_na_stepie_pomi%C4%99dzy_U%C5%82an_Bator_a_Karakorum_03.JPG

5) https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Cinque_Terre_Vernazza.JPG

6) <https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/4/49/Nosislav-vinice-a-kostely2017.jpg>

7) https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/0/00/Dakhla_Oasis_view_%28May_2007%29.jpg

8) www.shutterstock.com/cs/image-photo/smoking-factory-chimneys-background-city-ecological-553789858?src=XRxpPJhbATj4SCfQtwEGVg-3-9

Príloha č.2: Kartičky s názvami miest na fotografiách

Dedina v talianskych Alpách (Dolomitoch)	Rocinha – favela v Rio de Janeiro
Hongkong	Jurty nomádov v Mongolsku
Talianske mestečko Manarola na pobreží Ligúrskeho mora	Juhomoravská obec Nosislav
Dakhla v Egypte	Sibírske mesto Noriľsk

Príloha č.2: Kartičky s názvami miest na fotografiách

Dedina v talianskych Alpách (Dolomitoch)	Rocinha – favela v Rio de Janeiro
Hongkong	Jurty nomádov v Mongolsku
Talianske mestečko Manarola na pobreží Ligúrskeho mora	Juhomoravská obec Nosislav
Dakhla v Egypte	Sibírske mesto Noriľsk

Ako opísať miesto na fotografii očami geografa?

<p>Lokalita</p> <p>Odkiaľ fotografia pochádza? Svetadiel, pologuľa, geografická poloha, štát, mesto...</p>	<p>Povrch</p> <p>Čím sa vyznačuje povrch (reliéf) miesta na fotografii? Je hornatý, nížinatý, vyskytujú sa v ňom nejaké zaujímavé tvary a formy?</p>
<p>Podnebie</p> <p>Aký typ podnebia má miesto na fotografii? Aké sú tam približne teploty a zrážky? Vyznačuje sa veľkou alebo malou oblačnosťou? Ako vplýva podnebie na krajinu a činnosť ľudí?</p>	<p>Vegetácia</p> <p>Aká je vegetácia (rastlinstvo) miesta na fotografii? Čo tam rastie? Je vegetácia prírodná, alebo človekom pozmenená? Ako vplýva vegetácia na život tamojších obyvateľov?</p>
<p>Vodstvo</p> <p>Má miesto na fotografii dostatok vody? V akých formách sa tam voda vyskytuje, odkiaľ a kam tečie, ako ju ľudia využívajú?</p>	<p>Živočíšstvo</p> <p>Aké živočíchy obývajú miesto na fotografii? Ako sú prispôsobené životu na danom mieste?</p>
<p>Osídlenie</p> <p>Je na fotografii vidiecka alebo mestská krajina, malé mesto alebo veľkomesto? Aká je hustota zaľudnenia? Prečo sa na danom mieste ľudia usídlili? Ako vyzerá zástavba? Čím je to spôsobené?</p>	<p>Činnosť ľudí</p> <p>Ako žijú ľudia na mieste zobrazenom na fotografii? Kde bývajú, čím sa živia, ako pretvorili krajinu? Aké aktivity môžu vykonávať, ako sa tam cítia? Aké majú možnosti tráviť svoj voľný čas, vzdelávať sa, navštevovať kultúru a pod.?</p>
<p>Doprava</p> <p>Aké je dopravné spojenie miesta s jeho okolím? Aká je kvalita dopravnej infraštruktúry? Ktoré dopravné prostriedky sú tu využívané?</p>	<p>Problémy</p> <p>Aké problémy (sociálne, environmentálne, ekonomické...) môže mať miesto na fotografii? Svoje tvrdenie zdôvodnite.</p>
<p>Pocity miestnych detí</p> <p>Ako sa tu žije miestnym deťom? Čo ich teší, čo im robí starosti? Ako vyzerá ich škola a ako trávia svoj voľný čas?</p>	<p>Možné zlepšenia</p> <p>Čo by ste navrhli na zlepšenie života na tomto mieste? Aké konkrétne opatrenia? Prečo?</p>
<p>Výsledný opis:</p> <p>Napíšte stručný geografický opis miesta. Používajte celé vety, argumenty, logické a fakticky správne tvrdenia (tam, kde je to možné). Text by mal plynúť od opisu polohy, prírodných pomerov, cez opis obyvateľstva a jeho aktivít, až po návrh zlepšení. Ako pomôcku pri slovnom opise použite heslovité poznámky, ktoré ste si zapísali ku každej z vyššie uvedených častí tabuľky.</p>	